

## هیدروسفالی

گروه هدف: بیمار و همراهان



تهیه کنندگان: گروه آموزش به بیمار مرکز

زیر نظر استاد دکتر سیدحسین اردهالی (فوق تخصص

مراقبت‌های ویژه)

بازبینی بهار ۱۴۰۳ - بازبینی مجدد یکسال بعد

### مراقبت های پس از انجام روشهای درمانی :

- انجام تغذیه با حجم کم و دفعات زیاد
- حفظ پوزیشن مناسب ( نشسته و نیمه نشسته)
- کنترل جذب و دفع مایعات
- کنترل علائم عفونت در ناحیه انسزیون

### اصول خود مراقبتی در هیدروسفالی :

- همکاری با کادر درمان
- مراقبت توسط متخصصانی که روی زوال عقل فعالیت می کنند.
- مراقبت طولانی مدت در بخش های ویژه
- یادگیری مدیریت ناتوانی ایجاد شده و بازتوانی
- فعالیت های از دست رفته
- فیزیوتراپی
- گفتار درمانی

### راه کارهای جهت کاهش خطر بروز هیدروسفالی:

- نمی توان از بروز هیدروسفالی جلوگیری کرد اما می توانید خطر ابتلا به این بیماری را برای خود و فرزندانان از طریق راه کارهای زیر کاهش دهید:
- در پیگیری مراقبت های دوران بارداری که شانس زایمان زودرس را کاهش می دهد جدی باشید زیرا زایمان زودرس شانس ابتلای به هیدروسفالی را در نوزادان افزایش می دهد.
  - واکسیناسیون می تواند به جلوگیری از بیماریها و عفونت هایی که با هیدروسفالی مرتبط هستند کمک کند.
  - از تجهیزات ایمنی مانند کلاه ایمنی برای جلوگیری از آسیب دیدگی سر هنگام انجام فعالیت هایی مانند دوچرخه سواری استفاده کنید.

منبع:

1. *Castro Gago- m , prez Gomez c, Novo Rodriguez M, Blanco barsa O, Alonso martin A, Hydrocephalus revista deneurologia 2015*
2. *Elsevier: keyword: hydrocephalus*

## هیدروسفالی چیست

هیدروسفالی یک واژه یونانی به معنای آب در سر است که نشان دهنده تجمع مایع مغزی- نخاعی در داخل جمجمه است که معمولاً به علت انسداد جریان مایع مغزی- نخاعی در بطن ها یا فضای ساب آراکنوئید ایجاد می شود که ممکن است مادرزادی یا اکتسابی باشد. این مایع اضافی باعث افزایش سایز بطن های مغز شده و به مغز فشار وارد می کند که این فشار باعث آسیب دیدگی بافت های مغز و اختلالات متعددی در عملکرد آن می شود. احتمال بروز هیدروسفالی در هر سنی وجود دارد ولی معمولاً شیوع آن در میان نوزادان و افراد بالای ۶۰ سال شایع تر است. درمان جراحی هیدروسفالی می تواند به حفظ سطح طبیعی مایع مغزی- نخاعی کمک کند.

## علت شناسی

- ✚ تولید بیش از حد مایع مغزی- نخاعی
- ✚ انسداد در مسیر گردش مایع
- ✚ کاهش سرعت و قدرت بازجذب مایع
- ✚ آلودگی مادر باردار به انگل مانند توکسوپلاسموز
- ✚ آنمی های دوران جنینی ناشی از ناسازگاری بین خون مادر و جنین

## علائم در بزرگسالان

- کاهش قابلیت های ادراکی: که این امر می تواند با انواع دیگر جنون در بزرگسالان اشتباه تشخیص داده شود.
- سردرد: که بیشتر هنگام صبح غالب است زیرا مایع مغزی نخاعی در حالت خوابیده کمتر جذب می شود و با نشستن بهبود می یابد. هرچه بیماری گسترش یابد سردرد ها شدیدتر و طولانی تر می شود.

## • درد گردن

- استفراغ: که در مواردی جهنده بوده و بیشتر در هنگام صبح رخ می دهد.
- تاری دید: که نشان دهنده ی آسیب جدی به اعصاب بینایی است و باید به صورت اورژانسی تحت درمان قرار بگیرد.

• دوبینی: ناشی از فلج عصب ششم

## • دشواری در راه رفتن

## • خواب آلودگی

- بی اختیاری ادرار و مدفوع: که نشان دهنده تخریب قابل توجه لوب قدامی مغز و پیشرفت در بیماری می باشد.
- تشنج

## درمان

- در صورت عدم درمان هیدروسفالی می تواند کشنده باشد.
- درمان ممکن است آسیب مغزی را که قبلاً رخ داده جبران نکند. هدف از درمان جلوگیری از آسیب بیشتر مغز که در واقع شامل بازیابی جریان طبیعی مایع مغزی- نخاعی است می باشد.

## تعبیه شنت

در بیشتر موارد یک شنت به صورت جراحی وارد می شود. شنت یک سیستم زه کشی است که از یک لوله ی بلند با یک شیر ساخته شده است. شیر کمک می کند تا مایع مغزی- نخاعی با سرعت عادی و در جهت صحیح جریان یابد. پزشک یک انتهای لوله را در مغز و انتهای دیگر را در قفسه ی سینه یا شکم قرار می دهد سپس مایعات اضافی از مغز به انتهای دیگر لوله تخلیه می شود. کاشت شنت معمولاً دائمی است و باید به طور مرتب کنترل شود.

## ونتريكلوستومی

ونتريكلوستومی یا برش بطن های مغزی می تواند به عنوان جایگزین برای قرار دادن شنت انجام شود. این روش شامل ایجاد سوراخ در پایین بطن ها یا بین بطن ها است. این کار اجازه می دهد تا مایع مغزی نخاعی مغز را ترک کند.